

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

HUKUK BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1990/5

KARAR NO : 1990/4

ÖZET: Plân ve projesine uyulmaksızın ve kamulaştırılmaksızın yapılan yol nedeni ile açılan müdahalenin men'i ve tazminat davasının adli yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

21.4.1990 351

20499

K A R A R

Davacı : Abdülmusa Aslan, Şirinevler Mah. Çermik Cad. No:36-ERGANI
Karşı taraf : Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. Mehmet Arpaçay- Köy Hizmetleri 8. Bölge Müd.DİYARBAKI
O L A Y : Davacı, Ergani Bahçekaşı köyünde 1 pafta ve 224 parsel

numaralı taşınmazlardan istimlak kararı alınmadan ve tarlanın kuzeyinde kadastraca bırakılan yol mevcutken buna uyulmadan parselinⁱⁿ içinden yol geçirildiğini, bu suretle 4-5 dönüm arazisinin yola katıldığını, yol açılırken çıkan taş ve molozun tarlasına yığıldığını, ayrıca köprü ve menfez yapılmadan geçirilen yol nedeniyle tarlanın bir kısmının sulanamadığını, henüz yol inşası başlamadan durumun 1/9/198' tarihli dilekçe ile kaymakamlığa duyurmasına rağmen müdahaleye devam olunarak yolun tamamlandığını ileri sürerek müdahalenin men'i ve uğranılan 1,5 milyon lira zararın tazmini istemi ile adli yargıya başvurmuştur.

Ergani Asliye Hukuk Mahkemesi; 4/7/1988 gününde, 16/187 sayılı ve davası iddiasının hizmet kusuruna dayandığı, mükellefiyetlerin 3202 Sayılı Kamu yasasından doğduğu, zararların tazmini isteminin tam kaza davaları olması nedeniyle davanın idari yargının konusuna girdiği gerekçesiyle davayı görev yönünden reddetmiş karar temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Bu karar üzerine aynı istekle idare mahkemesinde açılan davada Diyarbakı: İdare Mahkemesi; 12/10/1989 gününde, E.1988/686, K.1989/448 sayılı; dava konusu taşınmazdan kamulaştırma yapılmaksızın köy yolu geçirilmesinin davacının tapulu arazisindeki tasarruf hakkını kısıtladığı, 2942 Sayılı Kanuna dayalı bir kamulaştırma kararı bulunmadığından olayda kamulaştırmaksız el atma, haksız fiil niteliğinde bir eylem bulunduğu, bu nedenle davanın özel hukuk çerçevesinde çözümlenmesi gerektiği görüşü ile görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına karar vermiştir.

D dosyalar 8/2/1990 tarihinde Uyuşmazlık Mahkemesine intikal etmiştir.
İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Milleti adına karar veren Uyuşmazlık Mahkemesi

Hukuk Bölümü, Muammer Turan'ın Başkanlığında, Hüseyin Örmeci, Kaya Öztekin, Erol Çırakman, Aysel Pekiner, Osman Şimşek ve Adnan Altın'ın katılmaları ile yaptığı 26/2/1990 gün^ü toplantıda geçici raportör Hakim Ayten Anıl'ın raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Savcı İsmet Gökalp ile Danıştay Başsavcısı yerine katılan Savcı M. İlhan Dinç'in; kamu kuruluşlarının, alınmış bir istimlak kararı olmadan kişinin malına el atmaları ve taşınmaz üzerindeki zilyetliğe son vermeleri, idari bir eylem değil, haksız fiilden kaynaklanan bir müdahale ve zarar olarak nitelendirilebileceğinden, özel hukuk hükümleri çerçevesinde çözümlenecek davada, adli yargı yerinin görevli

olduğuna dair sözlü ve yazılı açıklamaları alındıktan sonra gereği görüldüğü gibi dü-
şünüldü:

Dava, davacının taşınmazından kamulaştırma yapılmadan köy yolu geçirilme-
si eyleminin men'i ve bu nedenle uğranılan zararın tazmin edilmesi istemi ile
açılmıştır.

4 /11/1983 günlü, 2942 Sayılı Kamulaştırma Kanununun 1. maddesine göre
kamulaştırma: Devlet ve kamu tüzel kişileri tarafından, kamu gücüne dayanılarak,
kamu yararı için gerekli ve özel kişilere ait taşınmaz malların ve kaynakların
kanunda gösterilen esas ve hükümlere göre, yetkili organlarca verilen karar uya-
rınca parası peşin ödenerek mülkiyetinin alınması veya irtifak hakkı kurulması
şeklinde tanımlanabilir.

Kamulaştırmaz el atma ise; genel olarak kamu kuruluşlarının, kamulaştır-
ma kararı almadan veya kamulaştırma kararı kesinleşmeden kişinin taşınmazına
müdahale ve taşınmaz üzerindeki zilyetliğe son vermeleridir. Bu tanıma göre kamu-
laştırmaz el atmada taşınmaza idarenin müdahalesi bir idari karara dayanmadığıın-
dan yapılan müdahale, bir idari eylem olmayıp haksız eylem niteliğindedir.

Köy yollarının yapılması ve mevcutların geliştirip trafiğe hazır bulun-
durulmaları 9/5/1985 günlü, 3202 Sayılı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Teşkilat
ve Görevleri Hakkında Kanununun 2/a. maddesi gereğince Köy Hizmetleri Genel Müdürlü-
ğünün görevi içindedir. Aynı maddenin (t) bendinde Genel Müdürlüğe hizmetin görül-
mesi için gerektiğinde kamulaştırma yetkisi de verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 1987 yılı yatı-
rım programında Ergani-Bahçekeşi yolunun bulunduğu ve bu nedenle ek ödenek ayrıl-
masına ilişkin teklifin Bakan olurundan geçtiği anlaşılmaktadır.

Diyarbakır Köy Hizmetleri İl Müdürlüğünün 22/12/1988 gün ve 14562 Sayılı
yazılarında köy yolları yapım çalışmalarının yolu yapılacak köyün ihtiyar heyeti-
nin muvafakatı ile yapıldığının bildirildiği, Ergani Kaymakamlığının 2/3/1988
gün ve 47 sayılı yazıları ile de dava konusu 224 parselle ilgili yol durumu ve kro-
kisinin tapudan temin edilerek Diyarbakır Köy Hizmetleri İl Müdürlüğüne gönderildi-
ği anlaşılmaktadır.

Bu yazışmalar; 2942 Sayılı Kanunda kamulaştırmanın yapılması için öngörülen
paranın peşin ödenmesi, onaydan geçmiş kamu yararı kararı alınması, kamulaştırm-
lacak taşınmaz malın malik ve zilyedinin ve ölçekli planı ile takdiri bedelinin
tesbit edilmesi ve tapuya ~~g~~şerh verilmesi gibi şartlar gerçekleştirilerek durumun
taşınmazın sahibine tebliğ edilmesi gibi ön hazırlıkların tamamlandığını gösterme-
mekte, başka bir deyişle davacının taşınmazına el konularak yol yapılması idari
bir karara dayanmaktadır. 11/2/1959 tarih ve 17/15 sayılı Yargıtay İçtihatları
Birleştirme Kararında da, Kamulaştırma Kanununa uygun hareket etmeden kişinin mül-

kiyetine tecavüz edilmesinin önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmin edilmesi isteklerine ilişkin davaların adli yargının görevinde olduğu belirtilmektedir.

Açıklanan nedenlerle olayda idari yargının görev alanına giren bir hizmet kusuru değil, haksız bir eylem söz konusu olduğundan özel hukuk hükümleri çerçevesinde bakılacak bu nitelikteki davaların çözüm yeri adli yargıdır.

SONUÇ:Anlaşmazlığın, niteliğine göre davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiğinden Diyarbakır İdare Mahkemesinin 12/10/1989 gün ve E.1988/686, K.1989/448 sayılı kararla vaki başvurusunun kabulüne, Ergani Asliye Hukuk Mahkemesinin 4/7/1988 gün ve 16/187 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 26/2/1990 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

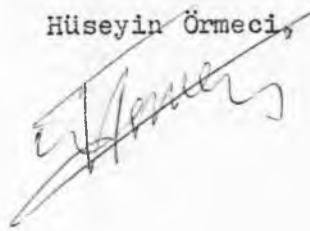
Başkan

Muammer TURAN

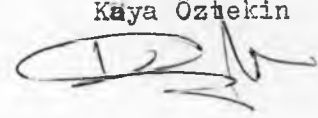
Üye

Hüseyin Örmeci,

Üye

Kaya Öztekin

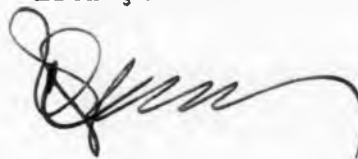

Bu kararın Resmî gazete'de yayımı uygundur.

Başkan

Üye

Erol Çırakman

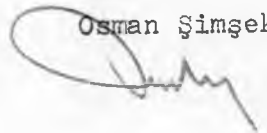
Üye

Aysel Pekiner

Üye

Osman Şimşek

Üye

Adnan Altın

